



DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Prop. 35 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidige endringer i plan- og
byggningsloven (forlengelse av tiltak for
å avhjelpe konsekvenser av covid-19)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	6	Administrative og økonomiske konsekvenser	9
2	Bakgrunn	5	7	Merknad til bestemmelsen	9
3	Gjeldende rett	5		Forslag til lov om midlertidige endringer i plan- og bygningsloven (forlengelse av tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19)	12
4	Høringen	6			
4.1	Høringsforslaget	6			
4.2	Forkortet offentlig høring	6			
4.3	Høringsinstansenes syn	6			
5	Departementets vurdering og forslag	7			
5.1	Behovet for forlengelse	7			
5.2	Forlengelse av bestemmelsen uten endringer	7			



DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Prop. 35 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Midlertidige endringer i plan- og bygningsloven (forlengelse av tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19)

*Tilråding fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 13. november 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger med dette fram forslag om å forlenge midlertidige endringer i plan- og bygningsloven fram til 1. juni 2021. Departementet foreslår at bestemmelsene forlenges uten endringer.

2 Bakgrunn

Utbruddet av covid-19 er erklært som et alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom etter smittevernloven, og er av en slik karakter at det er fare for at det kan true folkehelsen. For å begrense smittespredning og unngå at kapasiteten i helse- og omsorgstjenesten blir overbelastet, er det fastsatt en rekke restriksjoner og tiltak. De samlede tiltakene om blant annet fysisk avstand, karantene og isolasjon er regulert i Forskrift 27. mars nr. 470 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (covid-19-forskriften), som er fastsatt med hjemmel i smittevernloven og helseberedskapsloven. For å overholde smittevernkravene kan det raskt oppstå behov for å ta i bruk eksisterende bygg eller plassere midlertidige bygg for å begrense smittespredning av covid-19, og derigjennom avlaste kapasiteten på sykehus.

Forslag til midlertidige endringer i plan- og bygningsloven (tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19) ble lagt fram for Stortinget i Prop. 109 L (2019–2020). Lovforslaget ble vedtatt 26. mai 2020 og gjelder til 1. januar 2021. Som følge av uforutsigbarheten og usikkerheten dagens smittesituasjon innebærer, og behovet for at både kommunene og tiltakshavere skal ha nødvendig forutsigbarhet for å planlegge virksomhet, foreslår departementet at de midlertidige endringene i plan- og bygningsloven § 20-9, forlenges fram til 1. juni 2021.

3 Gjeldende rett

I Lov 26. mai 2020 nr. 50 om midlertidige endringer i plan- og bygningsloven (tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19), åpner plan- og bygningsloven § 20-9 for at kommunene raskt kan gi unntak fra krav i plan- og bygningsloven for tiltak som er nødvendige for å oppfylle tiltak og anbefalinger som myndighetene har fastsatt eller gitt for å begrense spredning av covid-19.

Bestemmelsen er avgrenset til å gjelde tiltak som i en begrenset periode skal brukes til helse- og omsorgstjenester, barnehage, skole, barneverninstitusjon, krisesenter og krisesentertilbud,

familievernkontor, innkvartering av asylsøkere og plassering av innsatte i fengsel. Bestemmelsen er med enkelte begrensninger, også gjort gjeldende for Longyearbyen. De midlertidige endringene i plan- og bygningsloven oppheves 1. januar 2021.

Det er i medhold av § 20-9 vedtatt midlertidig forskrift om unntak fra plan- og bygningsloven for å avhjelpe konsekvenser av covid-19, som utfyller bestemmelsen.

4 Høringen

4.1 Høringsforslaget

I høringen forslø departementet å forlenge de midlertidige endringene i plan- og bygningsloven § 20-9 uten endringer, fram til 1. juni 2021. Departementet ba i høringen også om tilbakemelding på behov for permanent unntaksbestemmelse ved blant annet pandemi.

4.2 Forkortet offentlig høring

Lovforslaget ble sendt på forkortet offentlig høring 26. oktober 2020 med høringsfrist 2. november 2020 kl. 12.00. Det ble satt en ekstraordinær kort frist fordi det haster å få fremmet et lovforslag om forlengelse før loven oppheves. Høringen ble også lagt ut på regjeringen.no. Forslaget ble sendt direkte til følgende høringsinstanser:

Helsedirektoratet
Kriminalomsorgsdirektoratet
Landbruksdirektoratet
Norges vassdrags- og energidirektorat
Utdanningsdirektoratet
Utlendingsdirektoratet

Sametinget
Sysselmannen på Svalbard

Fylkesmannsembetene
Helse Midt-Norge RHF
Helse Nord RHF
Helse Sør-Øst RHF
Helse Vest RHF

Kommunene
Longyearbyen lokalstyre

Advokatforeningen
KS
Landsorganisasjonen i Norge (LO)

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Private barnehagers landsforbund

Regelrådet

4.3 Høringsinstansenes syn

Følgende høringsinstanser har uttalt seg i høringen:

Asker kommune mener bestemmelsen er en nødvendig sikkerhetsventil, og er enig i departementets vurdering av behovet for forlengelse i lys av den usikre og uforutsigbare situasjonen covid-19-utbruddet forårsaker.

Bergen kommune er positiv til forslaget om forlengelse av de midlertidige endringene i plan- og bygningsloven. De peker i sin høringsuttalelse på at situasjonene med økt smitte gjør at det er viktig å ha muligheten til å kunne iverksette en rekke tiltak raskt. Bergen kommune har selv brukt § 20-9 i flere saker. Så lenge situasjonen rundt pandemien er uforutsigbar og usikker, vil det være det beste for kommunene å kunne reagere raskt, slik de midlertidige endringene i plan- og bygningsloven § 20-9 åpner for. Bergen kommune kan heller ikke, basert på deres erfaringer med bestemmelsen, se at det er grunnlag for materielle endringer i loven.

Oslo kommune støtter forslaget til forlengelse av de midlertidige endringene i plan- og bygningsloven.

Utlendingsdirektoratet støtter også at de midlertidige endringene i § 20-9 forlenges fram til 1. juni 2021. De er videre enig i at det ikke er behov for endringer av bestemmelsen.

Advokatforeningen, Helse Sør-Øst RHF og Norges vassdrags- og energidirektorat har ikke merknader til forlengelse av midlertidige endringer i plan- og bygningsloven fram til 1. juni 2021.

KS har i sitt innspill ikke tatt stilling til om de støtter forslaget til forlengelse av de midlertidige endringene, utover at de merker seg at departementet mener det er behov for slik forlengelse.

Behov for permanent unntaksbestemmelse

Departementet ba i høringen om innspill om det er behov for en permanent unntaksbestemmelse for blant annet pandemi.

Bergen kommune har i sin høringsuttalelse gitt uttrykk for at det i etterkant av covid-19-pandemien bør gjennomføres et ordinært lovarbeid med tanke på å sikre en eventuell fremtidig fast krisebestemmelse, enten i plan- og bygningsloven eller en sektorovergripende fullmakthjemmel i for

eksempel en beredskapslov. De mener utbruddet av covid-19, og de omfattende følgene dette medfører for samfunnet, viser at det kan være et behov for en krisebestemmelse også i plan- og bygningsloven.

Også *Oslo kommune* mener at behovet for forlengelsen av den midlertidige bestemmelsen tydeliggjør at det også er behov for en permanent lovendring som kan gi mulighet til å gi unntak fra loven ved ekstraordinære situasjoner som pandemi og naturkatastrofer. En permanent lovendring vil etter Oslo kommunes vurdering både være ressursbesparende, og skape et mer forutsigbart regelverk, når en ekstraordinær situasjon inntreffer.

5 Departementets vurdering og forslag

5.1 Behovet for forlengelse

Det har den senere tid vært flere større lokale smitteutbrudd. Situasjoner med økt smitte kan gjøre det nødvendig å iverksette en rekke tiltak, som for eksempel etablering av midlertidige pasientmottak, teststasjoner og prøvelaboratorier. Dette er tiltak som er avgjørende for å ivareta behovet for rask testing og analyser av testene, og dermed bidra til å redusere faren for smittespredning. Unntaket kan også omfatte bygning eller del av bygning som skal brukes til personalrom for medisinsk personell eller lager for medisinsk materiell. Det kan ikke utelukkes at unntaket på sikt også kan være nødvendig for å plassere midlertidig feltsykehus eller midlertidige bygninger for pleie av koronapasienter for å skjerme øvrige pasienter ved et sykehus.

Det kan også være behov for plassering av brakker eller skolepaviljonger slik at barnehager og/eller skoler kan oppfylle krav til fysisk avstand. Dette er tiltak som er viktig for at samfunnet skal kunne fungere så normalt som mulig.

Kravene til fysisk avstand, karantene og isolasjon er særlig utfordrende å oppfylle for institusjoner, deriblant asylmottak. Utlendingsdirektoratet har blant annet fått pålegg fra lokale helsemyndigheter om å spre beboerne for å oppfylle smittevernkravene. Utlendingsdirektoratet må i tillegg gjøre det mulig å gjennomføre isolasjon og karantene ved behov. Et eksempel på dette er da ankomstsenteret i Råde ble stengt ned 9. oktober som følge av påvist smitte, slik at de 48 beboerne ved ankomstsenteret kunne være i karantene. Skal Utlendingsdirektoratet være i stand til å over-

holde kravene som er satt, vil det kunne oppstå behov for flere bygninger. De midlertidige lovendringene sikrer at det er mulig å få på plass tilstrekkelig antall bygninger som dekker behovet for plasskapasitet og samtidig oppfyller smittevernkravene. Departementet mener tilsvarende argumenter er overførbare også til andre institusjoner, som barnevernsinstitusjoner, familiekontorer, krisesentre mm.

Myndigheten til å gi unntak er gitt til kommunene. Det er kommunene som har ansvaret for å vurdere og iverksette lokale smitteverntiltak som de vurderer som nødvendige. Kommunene er dermed også best rustet til å vurdere om og i hvilken grad det er behov for unntak fra plan- og bygningsloven. Departementet mener det er viktig at tiltak som iverksettes lokalt og nasjonalt for å hindre spredning av korona virker sammen i en helhet. Dette kan bidra både til å opprettholde nødvendig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten, og fortsatt opprettholde viktige tjenester som skoler og barnehager.

Flertallet av høringsinstansene som har inngitt merknader, støtter også opp om at det er behov for forlengelse av den midlertidige unntaksbestemmelsen i plan- og bygningsloven.

5.2 Forlengelse av bestemmelsen uten endringer

Departementet foreslår å forlenge plan- og bygningsloven § 20-9 uten endringer, noe som også støttes av kommunene som har gitt merknader til høringen.

I korte trekk innebærer dette følgende:

- Kommunene gis myndighet til å gi tidsbegrenset unntak fra krav til søknad og tillatelse for bruksendring av bygning og plassering av byggverk som skal stå lenger enn to måneder.
- Unntak kan gis med varighet inntil ett år, og gjelder for bygg som er nødvendig til bruk for helse- og omsorgstjenester, innkvartering av asylsøkere, barnehage, skole, fengsel og varetekt.
- Kommunene har fem dager på å behandle anmodning om unntak. Overholdes ikke fristen, kan tiltaket settes i gang på tiltakshavers risiko.
- Dersom det oppstår en akutt situasjon som innebærer at selv fristen på fem dager blir for lang, kan anmodning om unntak sendes på e-post eller sms, og kommunen må behandle denne samme dag.
- Kommunen kan bare avslå anmodning om unntak dersom bygget som skal bruksendres, vil

utgjøre fare for liv og helse, eller tiltaket fører til skade på miljøet, kulturminner eller tap av naturmangfold, dyrket eller dyrkbar jord.

- Kongen kan gi tidsbegrensede forskrifter til gjennomføring av bestemmelsen.
- Bestemmelsen skal ha varighet fram til 1. juni 2021.

Bestemmelsen skal ikke ivareta kommersielle interesser. Det er derfor lagt opp til at det i utgangspunktet kun er offentlige myndigheter som kan be kommunen om unntak. Det er likevel foreslått at også private tilbydere innen helse, barnehage, skoler og krisesentertilbud kan anmode om unntak. Det må ved eventuell anmodning, legges ved en anbefaling eller tilsvarende fra kommuneoverlege, helseforetak eller regionalt helseforetak om at tiltaket er nødvendig for å begrense spredning av smitte.

Kommunen kan avslå anmodning om unntak dersom de vurderer at bygningen utgjør fare for liv og helse, eller dersom tiltaket kan føre til fare for skade på miljøet eller kulturminner eller tap av naturmangfold eller dyrkbar eller dyrket jord. Kommunen kan gi tidsbegrenset unntak med varighet inntil ett år.

Departementet understreker at bestemmelsen ikke er ment å være et generelt unntak, men en sikkerhetsventil som kan brukes dersom det som følge av covid-19 oppstår behov for rask behandling. Departementet foreslår å beholde og videreføre ansvarsfordelingen som følger av plan- og bygningsloven, det vil si at myndighet til å gi unntak ligger hos kommunen. Dette bygger opp under nærhetsprinsippet, som går ut på at kriser organisatorisk skal håndteres på lavest mulig nivå. Forslaget ivaretar også hensynet til det lokale selvstyret, jf. kommuneloven § 2-1.

Tiltak som er omfattet av bestemmelsen

Bestemmelsen gjelder for tidsbestemt bruksendring og plassering av midlertidige bygninger med varighet inntil ett år, og er avgrenset til noen få utvalgte formål. Eksempler på midlertidige bygninger kan for eksempel være modulbasert felt eller beredskapssykehus, skolepaviljonger og barnehagebrakker. Dette er bygninger som kan plasseres uten særskilt skade for miljøet eller omgivelsene, og senere enkelt fjernes når behovet for unntak ikke lenger er til stede.

Bestemmelsen gjelder kun for tiltak med varighet inntil ett år. Det er ikke åpnet for for-

lengelse utover dette. Er det ønskelig eller nødvendig med lengre varighet enn ett år, må bruksendringen eller plasseringen underlegges ordinær saksbehandling etter plan- og bygningsloven.

Longyearbyen lokalstyre

Departementet foreslår at deler av bestemmelsen fortsatt gjøres gjeldende for Svalbard. Dette for å kunne oppfylle smitteverntiltak for barnehager og skoler. Henvisningen til plan- og bygningsloven § 1-6, som innebærer at tiltak kan gjennomføres selv om det er i strid med plan, er ikke forenlig med svalbardmiljøloven § 58 fjerde ledd. Departementet legger ikke opp til å gjøre unntak fra svalbardmiljøloven § 58 fjerde ledd. Dette fordi bestemmelsen i svalbardmiljøloven ikke bare gjelder for Longyearbyen, men hele Svalbard. Et eventuelt forslag må utredes og sendes på alminnelig høring i samråd med Klima- og miljødepartementet.

Etter departementets oppfatning vil likevel unntakene som ellers gjelder etter § 20-9, det vil si unntakene fra byggesaksdelen av plan- og bygningsloven, kunne bidra til å sikre noe raskere prosesser dersom det skulle oppstå behov for dette. Bruksendringen eller plasseringen av midlertidige bygninger må imidlertid være i tråd med arealplanen. For ordens skyld understrekes det at Sysselmannen kan gi tillatelse til virksomhet som er i strid med utfyllende bestemmelser i planen, jf. svalbardmiljøloven § 58 fjerde ledd. Bestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil for enkelte tilfeller der forholdene for eksempel har endret seg vesentlig etter planens vedtagelse, eller at det foreligger spesielle grunner til at man bør gi tillatelse til noe som planen ellers ikke åpner for. Departementet vil anta at dette kan omfatte utbrudd av covid-19.

For at § 20-9 skal gjelde for Svalbard, må den gjøres særskilt gjeldende, jf. Svalbardloven § 2. Departementet foreslår at paragrafen gjøres gjeldende også for Longyearbyen lokalstyre. Første ledd annet punktum gjøres derimot ikke gjeldende.

Permanent unntaksbestemmelse

På bakgrunn av innspillene fra kommunene, vurderer departementet å sette i gang et ordinært lovarbeid for å få på plass hjemler i plan- og bygningsloven som kan sikre at kommunene har nødvendige virkemidler ved blant annet pandemi.

6 Administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget innebærer en ren videreføring av gjeldende, midlertidige regler. Departementet legger derfor til grunn at forslaget ikke har økonomiske og administrative konsekvenser.

7 Merknad til bestemmelsen

Til § 20-9

Formålet med bestemmelsen er å gi kommunene mulighet til å sikre rask behandling av midlertidige tiltak som tidsbestemt bruksendring av bygninger eller plassering av midlertidige bygninger som er nødvendig for å overholde krav til fysisk avstand, karantene og isolasjon. Bestemmelsen vil dermed kunne bidra til å begrense smittespredning, og på den måten opprettholde nødvendig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten. Bestemmelsen bygger således opp under formålet med covid-19-forskriften. Bestemmelsen bidrar videre til at det ikke oppstår usikkerhet og tvil for berørte parter om hvordan situasjoner skal håndteres, og dermed sikre gjennomføring av nødvendige tiltak gjennom raske og forutsigbare prosesser.

Det følger av *første ledd første punktum* at kommunen etter skriftlig anmodning kan gi midlertidig unntak fra krav om søknad og tillatelse etter § 20-2 for tidsbestemt bruksendring av bygning og plassering av midlertidige bygninger (brakker, telt, skolepaviljong mm). Unntak omfatter også rett til å foreta endringer, blant annet tilpasning og utbedring, av bygningen som er nødvendig for å kunne bruke den til det tiltenkte formålet. Bestemmelsen omfatter ikke unntak for oppføring av nye bygninger, jf. «plassering».

Sporbarhet er viktig, og det stilles derfor krav om at anmodning om unntak sendes skriftlig. Det er tilstrekkelig for å oppfylle kravet til skriftlighet, at denne sendes på e-post. Det nærmere innholdet i anmodning om unntak, er regulert i tidsbegrenset forskrift til bestemmelsen.

Bestemmelsen er ikke ment å ivareta kommersielle interesser, og anmodning om unntak kan derfor i utgangspunktet bare settes frem av offentlige myndigheter. Dette kan være kommunal, fylkeskommunal eller statlig myndighet. Det er gjort enkelte unntak for private tilbydere innen helse, barnehage, skoler og krisesentertilbud.

En konsekvens av å unnta fra krav om søknad, er at det ikke kan stilles krav om innsending av

erklæring av ansvarsrett fra foretak. Det er tiltakshaver som da har ansvaret overfor bygningsmyndighetene for at tiltaket oppfyller kravene. En annen konsekvens av å unnta er at kommunenes samordningsplikt etter § 21-5 overfor berørte sektormyndigheter, ikke gjelder. Dette ansvaret påhviler da tiltakshaver. Ansvaret etter bestemmelsen er det samme som tiltakshaver allerede har etter plan- og bygningsloven §§ 21-2 og 23-1.

Det følger av første ledd *annet punktum* at plan- og bygningsloven § 1-6 annet ledd ikke gjelder. Dette innebærer at tidsbestemt bruksendring av bygning eller plassering av midlertidige bygninger til de formål som fremkommer av bestemmelsen kan gjennomføres uavhengig av plangrunnlag og planbestemmelser. Mest aktuelt vil det trolig være å bruke bestemmelsen til å gjennomføre midlertidige tiltak i strid med arealplan. Eksempel på dette kan være midlertidig plassering av skolepaviljong på område regulert til friareal og med forbud mot midlertidige tiltak, eller tidsbestemt bruksendring av lager til parkering for helsepersonell i et område regulert til offentlig privat tjenesteyting.

I første ledd *tredje punktum* er det presisert at unntak bare kan gis for bygninger som skal brukes til helse- og omsorgstjenester, barnehage, skole, barneverninstitusjon, krisesenter og krisesentertilbud, familievernkontor, innkvartering av asylsøkere og plassering i fengsel.

Det følger av første ledd *fjerde punktum* at kommunen ikke kan gi unntak dersom tiltaket kan føre til at det oppstår fare for liv og helse for brukerne av bygningen, for eksempel fordi tiltaket er planlagt gjennomført i et område hvor det ikke er tilstrekkelig sikkerhet mot skred, jf. plan- og bygningsloven § 28-1. Tilsvarende skal det heller ikke gis unntak dersom tiltaket vil føre til fare for skade på miljø eller kulturminner eller tap av naturmangfold eller dyrket eller dyrkbar jord.

Ved anmodning om unntak fra private tilbydere, følger det av første ledd *femte punktum* at det må legges ved vurdering fra kommuneoverlege, helseforetak eller regionalt helseforetak om at unntak er nødvendig for å begrense spredning av smitte.

Kommunen er i *annet ledd første punktum* gitt frist på fem virkedager til å behandle anmodning om unntak. Som virkedager regnes alle dager som ikke er søndager eller lovbestemte helge- eller høytidsdager. Dersom fristen ikke overholdes, kan tiltakshaver sette i gang tiltaket, jf. *annet punktum*. Dette innebærer derimot ikke at unntak anses som gitt. Eventuell igangsetting skjer derfor på egen risiko. Kommunen må behandle

anmodningen og gi tilbakemelding i form av et vedtak, og vil fortsatt kunne avslå tiltaket dersom vilkårene for å gi unntak ikke er oppfylt. Unntak kan gis med varighet inntil ett år. Varigheten av tiltaket skal fremgå av vedtaket, jf. *tredje punktum*. Det er ikke mulig å forlenge varigheten av unntaket. Grensen på ett år er med andre ord absolutt. Dersom det er behov for varighet utover ett år, må søknad om dette undergis ordinær saksbehandling etter plan- og bygningsloven. Det følger av *fjerde punktum* at kommunen har plikt til å gi unntak dersom vilkårene er oppfylt. Dette er kun lovfesting av prinsippet om at plan- og bygningsloven er en «ja-lov». Tilsvarende følger for øvrig av plan- og bygningsloven § 21-4 første ledd første punktum.

Tredje ledd regulerer situasjoner der det oppstår et akutt behov, for eksempel som følge av et smitteutbrudd. Bestemmelsen kan være særlig aktuell for institusjoner, som barnevernsinstitusjoner og asylmottak. Anmodning må fortsatt fremsettes skriftlig, for eksempel gjennom e-post. Fordi situasjonen er akutt, skal kommunen i utgangspunktet ta stilling til anmodningen med en gang, jf. *tredje ledd første punktum*. Det kan likevel ikke kreves at kommunen må behandle og avgjøre en anmodning samme dag dersom denne for eksempel kommer på kvelden. Anmodningen må imidlertid behandles neste dag. Begrepet «dag» skal i denne sammenheng forstås bokstavelig, og ikke som virkedag som etter andre og fjerde ledd. Dersom kommunen ikke overholder fristen på en dag, kan tiltakshaver sette i gang tiltaket på egen risiko, jf. *tredje ledd annet punktum*. Kommunen må like fullt behandle anmodningen snarest mulig, og de kan fortsatt avslå tiltaket dersom vilkårene for å gi unntak ikke er oppfylt. Et avslag i en hastesituasjon vil ramme søker spesielt hardt. Kommunen pålegges derfor etter *tredje punktum* en plikt til å foreslå andre egnede bygninger som kan tas i bruk uten opphold. Denne plikten gjelder bare såfremt slike alternativer eksisterer i kommunen.

Fjerde ledd regulerer fristen for å klage, og behandling av klager. Etter *første punktum* er klagefristen redusert til tre virkedager fra kommunen har fattet vedtak. Kommunen skal etter *annet punktum* forberede klagesaken og over-

sende denne til Fylkesmannen innen fem virkedager. Dersom kommunen ikke overholder fristen, kan Fylkesmannen ta klagen under behandling. Fylkesmannen har i likhet med kommunen, fem virkedager på å behandle og avgjøre klagen, jf. *tredje punktum*.

Det er i *femte ledd* gjort unntak fra enkelte bestemmelser i grannelova. Unntaket er viktig for å sikre at nødvendige tiltak i krise eller akutt situasjon kan gjennomføres raskt. Det kan ikke kreves granne-skjønn etter grannelova §§ 7 og 8. Det kan heller ikke pålegges retting etter grannelova § 10 kreves, selv om skaden eller ulempen overstiger grannelova sin tålegrense. Nabo har krav på vederlag for den skade og ulempe han blir påført. Vederlagets størrelse fastsettes på samme måte som ved grannelova § 10 andre ledd.

Sjette ledd regulerer tiltakshavers plikter når behovet for unntak ikke lenger er til stede. Tiltakshaver plikter da å bringe eiendommens forhold i samsvar med den bestemmelse det er dispensert fra. Dette kan innebære plikt til å opphøre med en midlertidig tillatt bruk, plikt til å fjerne eller endre et utført tiltak, og eventuelt andre tiltak som er nødvendige for å gjenopprette den tidligere tilstand.

Syvende ledd gir Kongen hjemmel for å fastsette tidsbegrensede forskrifter som utfyller denne bestemmelsen. Eventuelle forskrifter faller bort når bestemmelsen oppheves 1. juni 2021.

Plan- og bygningsloven § 20-9, med unntak av første ledd andre punktum, gjøres gjeldende for Longyearbyen lokalstyre, se *åttende ledd*.

Til ikraftsetting og opphevelse

De midlertidige endringene har begrenset varighet fordi den er knyttet opp til varigheten av covid-19-pandemien og de utfordringer som følger med den. Det er fortsatt uklart hvordan smittesituasjonen vil utvikle seg i Norge og det har i den senere tid vært en økning i smitten, særlig gjennom større lokale utbrudd. Departementet foreslår derfor at de midlertidige endringene forlenges fram til 1. juni 2021.

Dersom konsekvensene som følge av utbruddet av covid-19 varer ut over dette tidspunktet, kan Stortinget forlenge varigheten i et nytt lovvedtak.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om midlertidige endringer i plan- og bygningsloven (forlengelse av tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om midlertidige endringer i plan- og bygningsloven (forlengelse av tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om midlertidige endringer i plan- og bygningsloven (forlengelse av tiltak for å avhjelpe konsekvenser av covid-19)

I

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling skal § 20-9 lyde:

§ 20-9 *Midlertidige unntak fra krav i loven for å avhjelpe konsekvenser av covid-19*

Dersom det av hensyn til folkehelsen er nødvendig med rask avgjørelse for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19, kan kommunen etter skriftlig anmodning fra en offentlig myndighet eller private tilbydere innen helse og omsorg, barnehage, skole, krisesentre eller krisesentertilbud, unnta tidsbestemte bruksendring og plassering av midlertidige bygninger fra kravene om søknad og tillatelse etter § 20-2. Plan- og bygningsloven § 1-6 annet ledd gjelder ikke. Unntak kan gis for bygninger som skal brukes til

- a) helse- og omsorgstjenester eller sosiale tjenester, innkvartering av helsepersonell og lagring av medisinsk materiale
- b) barnehage eller skole
- c) barneverninstitusjoner
- d) krisesentre eller krisesentertilbud
- e) familievernkontorer
- f) innkvartering av asylsøkere og andre utlendinger som Utlendingsdirektoratet gir botilbud til
- g) plassering i fengsel

Unntak kan ikke gis hvis det oppstår fare for liv og helse for brukerne av bygningen, fare for skade på miljø eller kulturminner eller tap av naturmangfold eller dyrket eller dyrkbar jord. Ved anmodninger fra private tilbydere skal det legges ved en vurdering fra kommuneoverlege, helseforetak eller regionalt helseforetak om at unntak er nødvendig for å ivareta krav som skal begrense spredning av smitte.

Kommunen skal fatte vedtak innen fem virkedager. Fristen løper fra den skriftlige anmodningen er mottatt og kan ikke forlenges. Fattes det ikke vedtak innen fristen, kan tiltaket igangsettes. Varigheten av unntaket skal fremgå av vedtaket

og kan være inntil ett år. Kommunen skal innvilge anmodning om unntak dersom vilkårene for dette er oppfylt.

Dersom det ut fra formålet med anmodningen om unntak er et sterkt behov for rask avgjørelse i saken, skal kommunen om mulig fatte vedtak samme dag som anmodningen er mottatt, eller senest neste dag. Andre ledd tredje punktum gjelder tilsvarende. Ved avslag plikter kommunen samtidig å foreslå andre egnede bygninger som kan tas i bruk, såfremt slike alternativer eksisterer i kommunen.

Klagefristen er tre virkedager fra kommunen har fattet vedtak etter første ledd. Klagesaken skal forberedes av kommunen og sendes klageinstansen innen fem virkedager etter at klagefristen er utløpt. Klageinstansen skal avgjøre saken innen fem virkedager.

Bestemmelsene om grannevarsel i grannelova § 6 gjelder ikke ved tiltak etter første ledd. Det kan heller ikke kreves granneskjønn etter grannelova §§ 7 og 8 eller retting etter grannelova § 10 i forbindelse med slike tiltak.

Når behovet for unntak etter første ledd ikke lenger er til stede, skal tiltakshaveren sørge for at den midlertidige bruken straks opphører, og at midlertidige bygninger fjernes. Tidligere lovlig bruk kan gjenopptas uten søknad etter § 20-2.

Kongen kan gi tidsbegrenset forskrift om krav til innhold og behandling av anmodning om unntak, saksbehandlingsfrister, nabovarsling, tekniske krav til tiltaket, ansvar og ferdigstilling.

Denne paragrafen gjelder tilsvarende for Longyearbyen lokalstyre på Svalbard. Første ledd annet punktum gjelder likevel ikke.

II

1. Loven trer ikraft straks.
2. Plan- og bygningsloven § 20-9 oppheves 1. juni 2021.